

P7_TA-PROV(2014)0108

Pravo na obrazovanje u regiji Transnistriji

Rezolucija Europskog parlamenta od 6. veljače 2014. o Pridnjestrovlju (2014/2552(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu i suradnji između Moldove i Europske unije koji je stupio na snagu 1. srpnja 1998.,
 - uzimajući u obzir akcijski plan za Republiku Moldovu donesen na sedmom sastanku Vijeća suradnje između EU-a i Moldove 22. veljače 2005.,
 - uzimajući u obzir Sporazum o pridruživanju koji su Europska unija i Moldova parafirale 29. studenog 2013. prilikom sastanka na vrhu Istočnog partnerstva u Vilniusu,
 - uzimajući u obzir presudu Velikog vijeća Europskog suda za ljudska prava od 19. listopada 2012. u predmetu Catan i 27 drugih protiv Moldove i Rusije (br. 43370/04),
 - uzimajući u obzir izjave Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi (OESS) sa sastanka na vrhu u Istanbulu 1999. i sastanka Vijeća ministara u Oportu 2002.,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o stanju u Republici Moldovi, osobito rezoluciju od 15. rujna 2011. o Sporazumu o pridruživanju¹ i svoje rezolucije o stanju u Pridnjestrovlju,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 12. rujna 2013. o pritisku koji Rusija vrši na zemlje Istočnog partnerstva (u kontekstu predstojećeg sastanka na vrhu Istočnog partnerstva u Vilniusu)² i svoju rezoluciju od 12. prosinca 2013. o ishodu sastanka na vrhu u Vilniusu i budućnosti Istočnog partnerstva, osobito u pogledu Ukrajine³,
 - uzimajući u obzir presudu Ustavnog suda Republike Moldove od 5. prosinca 2013. kojom se utvrđuje da je službeni jezik te zemlje rumunjski i činjenicu da samoprogllašene vlasti u Pridnjestrovlju i dalje ograničavaju pristup obrazovanju na rumunjskom,
 - uzimajući u obzir preporuke sa sastanaka Odbora za parlamentarnu suradnju između EU-a i Moldove, osobito preporuke koje se odnose na pravo na obrazovanja u Pridnjestrovlju,
 - uzimajući u obzir članak 122. stavak 5. i članak 110. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da je rat u Pridnjestrovlju, regiji Republike Moldove, 1992. doveo do uspostave separatističkog, nezakonitog i autoritarnog režima u toj regiji; budući da se stanje zamrznutog sukoba nastavlja, a povrede ljudskih prava su i dalje ozbiljne i raširene, uključujući i u djelatnosti obrazovanja i rada škola;
- B. budući da je bilo kakvo političko uplitanje u obrazovni proces neprihvatljivo; budući da bi

¹ SL C 51 E, 22.2.2013., str. 108.

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0383.

³ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0595.

strane koju su uključene u rješavanje problema u Pridnjestrovlju trebale osigurati besplatan i nediskriminirajući pristup obrazovanju u toj regiji te pravilno funkcioniranje obrazovnih institucija te bi kao najvažniji prioritet trebale postaviti sigurnost djece i zaposlenika;

- C. budući da su lokalne vlasti 2. veljače 2014. u Gagauziji organizirale regionalni referendum o smjeru vanjske politike zemlje; budući da su središnja vlast i nadležna pravosudna tijela referendum proglasili nezakonitim;
- D. budući da pregovori o Pridnjestrovlju u tzv. formatu 5+2 traju od 1992., no nije pronađeno nikakvo održivo rješenje koje bi se temeljilo na punom poštovanju teritorijalnog integriteta i suvereniteta Republike Moldove, unatoč navedenim ponovljenim međunarodnim odlukama; budući da su ruske snage i dalje smještene na tom području;
- E. budući da su pregovori u formatu 5+2 ponovno nastavljeni 2011., a radna skupina za obrazovanje se od tada sastajala;
- F. budući da napetosti rastu jer samoprogllašene vlasti u Pridnjestrovlju stalno dovode u pitanje pregovore; budući da je postignut okvirni dogovor o održavanju nove runde pregovora u formatu 5+2 27. i 28. veljače 2014. koja predstavlja novu priliku da se okonča zastoje pregovora i postigne znatan napredak;
- G. budući da prema izvješću OESS-a iz studenog 2012. postoji osam škola u kojima je organizirana nastava na latiničnom pismu i koje mogu nastaviti s radom uz pomoć Ministarstva obrazovanja, od kojih je šest na području pod kontrolom Pridnjestrovlja, a dvije su premještene u susjedno područje pod kontrolom Moldove na lijevoj obali, što za posljedicu ima ozbiljne probleme kod dnevnog prijevoza učenika; budući da se u izvješću ističe da je stanje u tim školama i dalje krajnje zabrinjavajuće, a problemi uključuju ugovore o najmu i uvjete u vezi s objektima, slobodu kretanja, prijevoz robe, zdravstvene, sigurnosne i sanitarne inspekcije, sve manji broj učenika, pritiske ili zastrašivanje roditelja i nastavnika, pravni status te specifično stanje imovine u Rîbniți i škola koje su prije bile smještene u Grigoriopolu i Dubăsariu;
- H. budući da su u prosincu 2013. samoprogllašene vlasti u Pridnjestrovlju ponovno pokrenule agresivnu kampanju protiv osam škola na rumunjskom jeziku koristeći se raznim metodama, od administrativnih pritisaka do izjava samoproglášenih vlasti o zatvaranju onih škola koje odbiju priznati vlast separatističkog režima;
- I. budući da su mnogi nastavnici Srednje škole Lucijana Blaga u Tiraspolu bili podvrgnuti nezakonitom ispitivanju separatističke paravojske i pritisku plaćanja poreza samoproglášenim vlastima u Pridnjestrovlju, a ne Republici Moldovi; budući da su samoproglášene vlasti tijekom više tjedana u siječnju 2014. nezakonito blokirale bankovne račune te škole; budući da je 5. veljače 2014. ravnatelju, računovođi i vozaču Srednje škole „Lucian Blaga” oduzeta sloboda kad su prevozili plaće osoblja srednje škole;
- J. budući da nakon sastanka radne skupine za obrazovanje održanog 27. siječnja 2014. u Kišinjevu pitanja škola na rumunjskom jeziku i dalje ostaju neriješena; budući da je postignut privremeni sporazum o provedbi zajedničkih inspekcija u tim školama;

- K. budući da misija OEES-a u Moldovi nadzire rad škola na rumunjskom jeziku od krize 2004. godine, kada su samoproglašene vlasti u Pridnjestrovlju pokrenule mjere protiv osam škola u regiji koje su u nadležnosti moldavskih središnjih tijela te rade prema moldavskom školskom kurikulumu; budući da OEES posreduje između središnjih i pridnjestrovskih tijela nadležnih za obrazovanje kako bi se pronašla rješenja za otvorena pitanja te spriječilo izbijanje novih kriza; budući da su samoproglašene vlasti u Pridnjestrovlju ograničavale pristup regiji misiji OEES-a te od 1. veljače 2014. zabranile pristup voditelju misije;
- L. budući da presuda Europskog suda za ljudska prava od 19. listopada 2012. u predmetu Catan i ostali protiv Moldove i Rusije ukazuje na to da je Ruska federacija prekršila članak 2. Protokola br. 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda;
- M. budući da je Republika Moldova postigla veliki napredak prema jačanju svojih odnosa s EU-om te da Sporazum o pridruživanju predstavlja priliku za čitavu zemlju, uključujući i regije kao što su Pridnjestrovlje ili Gagauzija, da dodatno ojača svoje odnose s EU-om i usvoji europske vrijednosti i standarde te istovremeno poboljša svoje gospodarske izgled;
- N. budući da je obrazovanje područje od velikog potencijala za buduću suradnju unatoč osjetljivostima koje uključuje;
1. snažno zamjera nedovoljno poštovanje ljudskih prava u regiji Pridnjestrovlja, posebno u području obrazovanja;
 2. osuđuje politizaciju područja politike obrazovanja, slobodu obrazovanja smatra temeljnim pravom te poziva na puno poštovanje tog prava i prestanak svih oblika pritiska na rumunjske obrazovne ustanove u regiji Pridnjestrovlja;
 3. žali što je kontinuirano postojanje navedenih problema značajno pridonijelo smanjenju upisa u škole na rumunjskom jeziku; snažno kritizira činjenicu da su tim školama u odnosu na druge obrazovne ustanove naplaćene skuplje cijene za javne usluge te da nejasna situacija u vezi s prostorijama i ugovorima o najmu dovodi i škole i polaznike u neizvjesnost;
 4. osuđuje povećani administrativni pritisak koji vrše samoproglašene vlasti u Pridnjestrovlju, posebno veće cijene najma, ukidanje ugovora o najmu bez troškova (gimnazije u Corjovi i Roghiju), ograničenja korištenja bankovnih računa te uznemiravanje nastavnika (Srednja škola Lucijana Blaga, siječanj 2014.), koje su 5. veljače 2014. kulminirale oduzimanjem slobode ravnatelju, računovođi i vozaču srednje škole;
 5. potiče samoproglašene vlasti u Pridnjestrovlju da u potpunosti poštuju temeljno pravo na obrazovanje na materinskom jeziku te da najveći prioritet bude sigurnost djece i osoblja;
 6. poziva vlasti da osiguraju da su djeca i roditelji zaštićeni od negativnih posljedica trenutne političke situacije te da nađu rješenja koja su u najboljem interesu djece i roditelja koji su izravno pogođeni;
 7. uzima na znanje dogovor o provođenju zajedničkih inspekcija u školama na rumunjskom jeziku u razdoblju od 10. do 20. ožujka 2013.;

8. osuđuje nedostatak konstruktivnog sudjelovanja samoproglašene vlasti u Pridnjestrovlju u pregovorima u obliku 5+2, što je rezultiralo minimalnim napretkom od ponovnog početka pregovora;
9. naglašava čvrstu predanost EU-a teritorijalnom integritetu Moldove i poziva na veće sudjelovanje EU-a u rješavanju tog sukoba u njegovom neposrednom susjedstvu, uključujući jačanje statusa EU-a na status partnera u pregovaranju; izražava potporu dijalogu kao jedinom sredstvu za rješavanje tako osjetljivog i važnog pitanja i davanje dugoročnih rješenja;
10. vjeruje da se blagostanje i stabilnost Republike Moldove, u njezinim međunarodno priznatim granicama, i čitave regije mogu postići u potpunosti samo mirnim rješenjem sukoba u Pridnjestrovlju;
11. poziva OEES da nastavi svoj nadzor i aktivnosti olakšanja pregovora te da brani pravo na obrazovanje učenika u školama na rumunjskom jeziku u Pridnjestrovlju; dodatno poziva samoproglašene vlasti u Pridnjestrovlju da surađuju s misijom OEES-a u Moldovi te da im dopuste pristup svom teritoriju;
12. poziva Visoku predstavnicu da razmotri pitanje prava na obrazovanje tijekom sljedeće runde pregovora u obliku 5+2 koji su zakazani za veljaču 2014., da posveti više pozornosti tim pregovorima te da se angažira na svim razinama, uključujući na bilateralnim sastancima na vrhu, sa svim uključenim strankama kako bi se postiglo brže sveobuhvatno i mirno rješenje sukoba u Pridnjestrovlju;
13. poziva Rusku Federaciju da u potpunosti provede presudu Europskog suda za ljudska prava u kojoj je zaključeno da je Rusija prekršila pravo na obrazovanje u slučajevima moldavskih škola koje upotrebljavaju rumunjski jezik u regiji Pridnjestrovlje;
14. primjećuje da prisutnost ruskih vojnika izaziva stanje kojim je ugroženo poštovanje i promicanje ljudskih prava u regiji; dodatno poziva Rusku Federaciju da odmah prekine podršku samoproglašenim vlastima u Pridnjestrovlju te da ispuní obveze preuzete 1996. u Vijeću Europe koje se odražavaju u odlukama OEES-a (Istanbul, 1999. i Porto, 2002.) u vezi s povlačenjem ruskih vojnika i oružja s moldavskog teritorija; poziva, nadalje, da te trupe budu zamijenjene civilnom misijom za očuvanje mira;
15. poziva lokalne vlasti na suzdržanost, uključujući one u Gagauziji, kao i na potpuno poštovanje Ustava Republike Moldove, uključujući zaštitu manjina; potiče dijalog sa moldavskim središnjim tijelima kako bi se izbjegle unilateralne odluke;
16. poziva Vijeće i države članice da donesu hitni postupak koji će dovesti do usvajanja liberalizacije viznog režima s Moldovom tijekom ovog ljeta jer će to imati pozitivan utjecaj na sve građane, uključujući na područje obrazovanja;
17. poziva Komisiju da ubrza tehničke postupke koji vode do potpisivanja i privremene primjene sporazuma o pridruživanju, uključujući sporazum o sveobuhvatnim područjima slobodne trgovine;
18. vjeruje da bi se društveni napredak, poboljšanja u području ljudskih prava i ekonomska modernizacija u Pridnjestrovlju unaprijedili kad bi samoproglašene vlasti provodile odredbe sporazuma o pridruživanju, uključujući sporazum o sveobuhvatnim područjima

slobodne trgovine;

19. poziva Komisiju da također koristi instrumente kao što su europski instrument za demokraciju i ljudska prava za izravnu potporu stanovništvu Pridnjestrovlja, izradom programa za potporu civilnom društvu, pristupa informacijama, obrazovanju, slobodnim medijima, što su samoprogllašene vlasti u Pridnjestrovlju uskratile;
20. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije/Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vladi i Parlamentu Moldove, vladama Rumunjske, Ukrajine, Ruske federacije, SAD-a, glavnom tajniku OEES-a te glavnom tajniku Vijeća Europe.